

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

14. května 2020 *

„Řízení o předběžné otázce – Justiční spolupráce v trestních věcech – Právo na informace v trestním řízení – Směrnice 2012/13/EU – Článek 6 – Právo na informace o obvinění – Trestní stíhání za řízení vozidla bez řidičského oprávnění – Zákaz řízení vyplývající z předchozího trestního příkazu, o kterém dotyčná osoba nevěděla – Doručení tohoto příkazu dotyčné osobě pouze prostřednictvím povinného zmocněnce – Nabytí právní moci – Možná nedbalost na straně dotčené osoby“

Ve věci C-615/18,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Amtsgericht Kehl (okresní soud v Kehl, Německo) ze dne 24. září 2018, došlým Soudnímu dvoru dne 28. září 2018, v trestním řízení proti

UY,

za přítomnosti:

Staatsanwaltschaft Offenburg,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení E. Regan, předseda senátu, I. Jarukaitis, E. Juhász, M. Ilešič a C. Lycourgos (zpravodaj), soudci,

generální advokát: M. Bobek,

vedoucí soudní kanceláře: D. Dittert, vedoucí oddělení,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 16. října 2019,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za německou vládu M. Hellmannem a T. Henzem, jakož i A. Berg, jako zmocněnci,
- za Evropskou komisi S. Grünheid, jakož i R. Troostersem a B.-R. Killmannem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 16. ledna 2020,

vydává tento

* Jednací jazyk: němčina.

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu článku 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13/EU ze dne 22. května 2012 o právu na informace v trestním řízení (Úř. věst. 2012, L 142, s. 1), jakož i článků 21, 45, 49 a 56 SFEU.
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci trestního řízení vedeného v Německu proti UY ve věci řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění z nedbalosti.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Body 14, 27 a 41 odůvodnění směrnice 2012/13 uvádějí:

„(14) Tato směrnice se týká opatření B [(opatření týkající se práva na informace o právech a informace o obvinění)] cestovní mapy [pro posílení procesních práv podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení]. Stanoví minimální společné normy, jež mají platit v oblasti informací o právech a o obvinění, které se mají sdělit podezřelým nebo obviněným ze spáchání trestného činu, s cílem posílit vzájemnou důvěru mezi členskými státy. Tato směrnice vychází z práv stanovených v [Listině základních práv Evropské unie], a zejména v článcích 6, 47 a 48 Listiny, přičemž vychází z článků 5 a 6 [Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950], jak jsou vykládány Evropským soudem pro lidská práva. Výraz ‚obvinění‘ je v této směrnici používán ve stejném smyslu jako výraz ‚obvinění‘ v čl. 6 odst. 1 [uvedené úmluvy].

[...]

(27) Osoba obviněná ze spáchání trestného činu by měla dostat všechny informace o obvinění, jež jsou nutné k tomu, aby si mohla připravit svou obhajobu a aby byl zajištěn spravedlivý proces.

[...]

(41) Tato směrnice ctí základní práva a dodržuje zásady uznávané zejména [Listinou základních práv]. Tato směrnice usiluje především o podporu práva na svobodu, práva na spravedlivý proces a práva na obhajobu. Měla by být odpovídajícím způsobem provedena.“

- 4 Článek 6 směrnice 2012/13, nadepsaný „Právo na informace o obvinění“, stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby byly podezřelému nebo obviněnému poskytnuty informace o trestném činu, z jehož spáchání je podezírán nebo obviněn. Tyto informace mu musí být poskytnuty neprodleně a v tak podrobné formě, aby byl zajištěn spravedlivý proces a účinný výkon práva na obhajobu.

2. Členské státy zajistí, aby byl podezřelý nebo obviněný, který je zatčen nebo zadržen, informován o důvodech svého zatčení nebo zadržení, a to i o trestném činu, z jehož spáchání je podezírán nebo obviněn.

3. Členské státy zajistí, aby nejpozději při předložení obžaloby soudu, byly poskytnuty podrobné informace o obvinění, včetně informací o povaze a právní kvalifikaci trestného činu a o formě účasti obviněného.

4. Členské státy zajistí, aby byl podezřelý nebo obviněný neprodleně informován o změnách v údajích, které mu byly poskytnuty v souladu s tímto článkem, je-li to nezbytné k zajištění spravedlivého procesu.“

Německé právo

- 5 V ustanovení § 44 Strafgesetzbuch (trestní zákoník), ve znění použitelném na skutkový stav v původním řízení (dále jen „StGB“), nadepsaném „Zákaz řízení“, se stanoví:

„(1) Byl-li někdo odsouzen k odnětí svobody nebo peněžitému trestu za čin, který spáchal v souvislosti s řízením motorového vozidla nebo porušením povinností řidiče motorového vozidla, může mu soud uložit zákaz řízení všech motorových vozidel, nebo určitého typu motorového vozidla na veřejných komunikacích na dobu jednoho až tří měsíců. Zákaz řízení se typicky uloží v případě odsouzení za činy dle § 315c odst. 1 č. 1 písm. a), odst. 3 nebo § 316, nebylo-li řidičské oprávnění odňato podle § 69.

(2) Zákaz řízení nabývá účinnosti právní mocí rozsudku. Po dobu jeho platnosti jsou vnitrostátní a mezinárodní řidičské průkazy v úřední úschově u německých orgánů. Totéž platí v případě, kdy byl řidičský průkaz vydán orgánem členského státu Evropské unie nebo jiného smluvního státu Dohody o Evropském hospodářském prostoru, pokud má jeho držitel obvyklé bydliště v Německu. V ostatních zahraničních řidičských průkazech bude zákaz řízení zapsán.

(3) Pokud je řidičský průkaz v úřední úschově nebo pokud musí být zákaz řízení zapsán v zahraničním řidičském průkazu, je doba zákazu počítána až ode dne, kdy k tomu dojde. Doba zákazu nezahrnuje dobu, po kterou byla obviněná osoba držena z úředního příkazu v určitém zařízení.“

- 6 Ustanovení § 44 Strafprozessordnung (trestní řád, dále jen „StPO“) zní:

„Nemohla-li osoba bez vlastního zavinění dodržet lhůtu, dojde na její návrh k obnovení původního stavu. Nedodržení lhůty k podání opravného prostředku se považuje za nezaviněné, pokud osoba nebyla poučena podle § 35a první a druhé věty, § 319 odst. 2 třetí věty nebo § 346 odst. 2 třetí věty.“

- 7 Ustanovení § 45 StPO uvádí:

„(1) Návrh na obnovení původního stavu se podává u soudu, vůči němuž měl být úkon učiněn, do jednoho týdne po pominutí překážky. Pro dodržení lhůty postačí, aby byl návrh podán včas u soudu, který o něm má rozhodnout.

(2) Skutečnosti odůvodňující návrh je třeba uvést v době podání návrhu nebo v průběhu řízení o návrhu. Zmeškaný úkon oprávněná osoba učiní ve lhůtě pro podání návrhu na obnovení původního stavu. V takovém případě lze původní stav obnovit i bez návrhu.“

- 8 Ustanovení § 132 StPO stanoví:

„(1) Pokud obviněný, který je silně podezřelý ze spáchání trestného činu, nemá v oblasti místní působnosti tohoto zákona bydliště nebo trvalý pobyt, a nejsou-li dány podmínky pro vydání zatýkácího rozkazu, lze k zajištění řádného průběhu trestního řízení nařídit, aby obviněný

1. složil přiměřenou záruku pro účely úhrady předpokládaného peněžitého trestu a nákladů řízení a
2. zmocnil k doručování osobu s bydlištěm v obvodu příslušného soudu.

Ustanovení § 116a odst. 1 se použije přiměřeně.

(2) Takové rozhodnutí může být přijato pouze soudcem a v případě bezprostředního nebezpečí státním zástupcem a jeho vyšetřovateli (§ 152 Gerichtsverfassungsgesetz [(zákon o soudním systému)]).

(3) Nevyhoví-li obviněný tomuto rozhodnutí, mohou mu být zabaveny dopravní prostředky a jiné věci, které má při sobě a které mu patří. Ustanovení § 94 a § 98 se použijí přiměřeně.“

9 Ustanovení § 407 StPO stanoví:

„(1) V řízení před trestním soudem a v řízení před soudem s laickými přísedícími lze v případě přečinu jeho právní důsledky určit na základě písemného návrhu státního zástupce písemným trestním příkazem bez konání hlavního líčení. Státní zástupce takový návrh podá, dospěje-li na základě vyšetřování k závěru, že hlavní líčení není nezbytné. V návrhu státního zástupce musí být uvedeny konkrétní právní důsledky. Prostřednictvím tohoto návrhu je podána obžaloba.

[...]

(3) Předchozí výslech obviněného soudem (§ 33 odst. 3) se nevyžaduje.“

10 Podle § 410 StPO platí:

„(1) Obviněný může ve lhůtě dvou týdnů od doručení trestního příkazu podat u soudu, který vydal trestní příkaz, odpor v písemné formě nebo ve formě sdělení do protokolu v kanceláři soudu. Ustanovení § 297 až § 300 a § 302 odst. 1 první věty a odst. 2 se použijí přiměřeně.

(2) Odpor může být omezen jen na některé výhrady.

(3) Pokud není proti trestnímu příkazu ve lhůtě podán odpor, je tento příkaz rovnocenný pravomocnému rozsudku.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

11 UY je řidičem nákladních vozidel polské státní příslušnosti, jehož trvalé bydliště se nachází v Polsku.

12 Trestním příkazem ze dne 21. srpna 2017 uložil Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (okresní soud v Garmisch-Partenkirchenu, Německo) UY za trestný čin spáchaný dne 11. července 2017, který spočíval v nezákonném opuštění místa nehody, peněžitý trest a zákaz řízení na dobu tří měsíců.

13 Dne 30. srpna 2017 byl tento příkaz spolu s překladem do polského jazyka doručen zmocněnci UY. Posledně uvedený totiž na základě § 132 StPO a na základě příkazu státního zástupce udělil plnou moc k doručování. Zmocněnec UY, zaměstnanec Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (okresní soud v Garmisch-Partenkirchenu), mu byl ustanoven policií.

14 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že formulář o udělení plné moci pro doručování písemností, který byl vyhotoven v německém jazyce a příbuzný UY mu jej přeložil po telefonu, obsahoval jméno a pracovní adresu zmocněnce, jakož i informaci, že zákonné lhůty začínají běžet ode dne doručení vydaného trestního rozhodnutí zmocněnci. Tento formulář však neobsahoval žádné informace o právních a faktických důsledcích dané plné moci, zejména o případných povinnostech dotčené osoby informovat se u svého zmocněnce. UY obdržel kopii plné moci v německém jazyce.

15 Zmocněnec zaslal trestní příkaz běžnou poštovní zásilkou na známou adresu UY v Polsku, aniž bylo možné zjistit, zda mu tato zásilka byla doručena.

- 16 Vzhledem k tomu, že proti trestnímu příkazu nebyl podán odpor, nabyl tento příkaz právní moci dne 14. září 2017.
- 17 Dne 14. prosince 2017 byl UY zadržen německou policií při řízení nákladního vozidla na území obce Kehl (Německo).
- 18 Po tomto zadržení státní zastupitelství v Offenburgu (Německo) podalo obžalobu k Amtsgericht Kehl (okresní soud v Kehlu, Německo), ve které navrhovalo odsoudit UY za řízení motorového vozidla bez řidičského oprávnění z nedbalosti z důvodu, že řídil nákladní vozidlo na německém území, ačkoli mohl a měl vědět, že se na něj vztahuje zákaz řízení na tomto území.
- 19 Předkládající soud vychází z toho, že až do dne, kdy byl zadržen policií dne 14. prosince 2017, UY nevěděl o trestním příkazu vydaném Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (okresní soud v Garmisch-Partenkirchenu), a tedy o zákazu řízení, který se na něj vztahoval.
- 20 Předkládající soud uvádí, že podle § 44 odst. 2 StGB se zákaz řízení stává účinným právní mocí rozsudku, a upřesňuje v tomto ohledu, že trestní příkaz je rovnocenný pravomocnému rozsudku, pokud ve lhůtě dvou týdnů od doručení uvedeného příkazu nebyl podán odpor, který může být podán u zmocněnce určeného dotčenou osobou.
- 21 Dále zdůrazňuje, že v německém právu skutečnost, že stejně jako v projednávaném případě je osoba zmocněnce ustanovena policií a že formulář o udělení plné moci neobsahuje informaci o možnosti telefonicky kontaktovat zmocněnce, ani pokyny týkající se povinnosti této osoby informovat se u svého zmocněnce, obecně nebrání účinnosti zmocnění. Totéž platí pro okolnost, že tento formulář je vyhotoven pouze v německém jazyce, a jen v případě, že obviněný tento jazyk neovládá, je mu obsah uvedeného formuláře vysvětlen ústně.
- 22 Kromě toho podle předkládajícího soudu lze obviněnému, který věděl o trestním řízení zahájeném proti němu, vytýkat nedbalost, pokud se nesnaží získat od svého zmocněnce konkrétní informace o výsledku uvedeného řízení. V takovém případě se tato osoba nemůže dovolávat skutečnosti, že dokumenty, které jí byly zaslány uvedeným zmocněncem, jí nebyly doručeny.
- 23 Předkládající soud má nicméně pochybnosti o slučitelnosti právní moci, která musí být podle německého práva přiznána trestnímu příkazu Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (okresní soud v Garmisch-Partenkirchenu), se směrnicí 2012/13, jak ji vyložil Soudní dvůr v rozsudcích ze dne 15. října 2015, Covaci (C-216/14, EU:C:2015:686), a ze dne 22. března 2017, Tranca a další (C-124/16, C-188/16 a C-213/16, EU:C:2017:228), jakož i s články 21, 45, 49 a 56 SFEU. Podle předkládajícího soudu z těchto rozsudků vyplývá, že obviněný nemůže být z důvodu své povinnosti udělit plnou moc pro účely doručení příkazu, který se ho týká, obecně jakkoli znevýhodněn v souvislosti s tím, že se jeho bydliště nenachází v Německu, ale v jiném členském státě. V projednávaném případě přitom podle předkládajícího soudu čelil takovým nevýhodám, jež nemohly být kompenzovány.
- 24 Vzhledem k tomu, že se trestní příkaz doručuje prostřednictvím zmocněnce, je totiž podle názoru předkládajícího soudu pravděpodobné, že osoba, na kterou se tento příkaz vztahuje a která má bydliště v zahraničí, se o tomto příkazu nedozví nebo se o něm dozví až později, než kdyby měla bydliště v Německu.
- 25 V tomto ohledu předkládající soud uvádí, že trestní příkazy mohou být zajisté v Německu doručovány zásilkou s dodejkou, jejímž doručením je pověřena pošta, a že v takovém případě není nutné osobní předání trestního příkazu adresátovi, jelikož k doručení může dojít v místě jeho bydliště předáním uvedené obsílky dospělému rodinnému příslušníkovi, osobě zaměstnané v rodině nebo dospělému trvalému spolunájemci, vložení uvedeného příkazu do poštovní schránky příjemce nebo uložení zásilky, pokud je jako doklad o doručení vyhotoveno úřední potvrzení. Podle předkládajícího soudu však striktní podmínky vymezující tento postup, jejichž splnění musí soud zkoumat i bez návrhu, jakož

i geografická a osobní blízkost místa doručení a skutečného příjemce vzhledem k dotčené osobě obecně umožňují zaručit, že v případě sebemenší pochybnosti o jeho správnosti bude doručení považováno za neúčinné.

- 26 Naopak, pokud je trestní příkaz doručen zmocněnci obviněného, nemůže obviněný obecně ovlivnit způsob, jakým mu bude tento příkaz předán, a to ani tehdy, pokud je zmocněnec zaměstnancem soudu. Tento zmocněnec není ze zákona povinen předat uvedený příkaz způsobem, který zaručuje, že tento příkaz bude obviněnému skutečně doručen, například doporučenou zásilkou. Zaslání příkazu do zahraničí kromě toho může trvat mnohem déle a riziko, že se dopis ztratí, je vyšší.
- 27 Podle předkládajícího soudu nejsou tyto nevýhody v německém právu kompenzovány řízením o obnovení původního stavu stanoveným v § 44 StPO, které za určitých podmínek umožňuje zrušit pravomocnost trestního příkazu a obnovit lhůtu pro podání odporu proti němu.
- 28 V tomto ohledu předkládající soud zaprvé uvádí, že k tomu, aby dotčená osoba dosáhla se zpětným účinkem odstranění právní moci trestního příkazu, který se na ni vztahuje, musí, i když nezpochybňuje protiprávní jednání a právní důsledky, které z něj vyplývají, podat odůvodněný návrh na obnovení původního stavu a podat odpor proti trestnímu příkazu, aby následně vzala odpor zpět, jakmile dojde k obnovení původního stavu.
- 29 Předkládající soud zadruhé zdůrazňuje, že návrh na obnovení původního stavu musí být podán ve lhůtě jednoho týdne od pominutí překážky, kvůli níž dotčená osoba nedodržela procesní lhůtu, která jí byla uložena.
- 30 Uvedený soud zatřetí uvádí, že dotčená osoba musí prokázat, že není odpovědná za nedodržení lhůty. V tomto ohledu se nemůže omezit na tvrzení, že nevěděla o doručení trestního příkazu, který se jí týká, zmocněnci, neboť od této osoby se očekává, že se co nejdříve u svého zmocněnce bude informovat na případnou existenci dopisů, které jí byly zaslány, a to bez ohledu na jazykové obtíže, které mohou nastat při komunikaci se svým zmocněncem. Mimoto k obnovení původního stavu může dojít i bez návrhu pouze tehdy, pokud ze spisu jasně vyplývá, že nedodržení lhůty není zaviněné.
- 31 Začtvrté uvedený soud dále tvrdí, že návrh na obnovení původního stavu nemá odkladný účinek.
- 32 Za těchto podmínek má předkládající soud za to, že by mohl dojít k závěru, že bez ohledu na vnitrostátní právo nabytí trestní příkaz vydaný Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (okresní soud v Garmisch-Partenkirchenu) proti UY právní moci až po uplynutí lhůty dvou týdnů ode dne, kdy se o něm tato osoba skutečně dozvěděla, tedy až po jejím zadržení z důvodu řízení bez řidičského oprávnění z nedbalosti.
- 33 Předkládající soud má podpůrně za to, že k tomu, aby se předešlo neodůvodněnému rozdílnému zacházení vyplývajícimu pouze z bydliště UY v Polsku, je nezbytné nevyžadovat po této osobě splnění povinnosti řádné péče týkající se seznámení se s dokumenty relevantními pro řízení, které jsou jí určeny, a jejíž porušení je základem pro stíhání této osoby před předkládajícím soudem, která jde nad rámec povinností, jež by jí byly uloženy, kdyby jí byl trestní příkaz doručen v Německu obvyklou zásilkou s dodejkou.
- 34 Za těchto podmínek se Amtsgericht Kehl (okresní soud v Kehl) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být unijní právo, zejména směrnice 2012/13, jakož i články 21, 45, 49 a 56 SFEU, vykládáno v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která umožňuje nařídit v trestním řízení, pouze proto, že obviněný nemá bydliště v tomto, nýbrž v jiném členském státě, že obviněný musí určit pro účely doručení trestního příkazu, který je mu adresovaný, zmocněnce pro doručování písemností, s tím následkem, že trestní příkaz nabývá právní moci, čímž je splněna právní

podmínka pro trestnost pozdějšího jednání obviněného („Tatbestandswirkung“), i když obviněný o trestním příkazu nevěděl a skutečné sdělení trestního příkazu obviněnému není zajištěno obdobným způsobem, jak by tomu bylo při doručení trestního příkazu v případě, pokud by obviněný měl bydliště v tomto členském státě?

- 2) Pro případ, že na první otázku je třeba odpovědět záporně: musí být unijní právo, zejména směrnice 2012/13, jakož i články 21, 45, 49 a 56 SFEU vykládáno v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která umožňuje nařídit v trestním řízení, pouze proto, že obviněný nemá bydliště v tomto, nýbrž v jiném členském státě, že obviněný musí určit pro účely doručení trestního příkazu, který je mu adresovaný, zmocněnce pro doručování písemností, s tím následkem, že trestní příkaz nabývá právní moci, čímž je splněna právní podmínka pro trestnost pozdějšího jednání obviněného („Tatbestandswirkung“), a při stíhání tohoto trestného činu jsou obviněnému uloženy subjektivně větší povinnosti starat se o to, aby se o trestním příkazu skutečně dověděl, než jak by tomu bylo v případě, že by obviněný měl bydliště v tomto členském státě, takže bude možné trestní stíhání z důvodu nedbalostního jednání obviněného?“

K předběžným otázkám

- 35 Podstatou obou otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda musí být články 21, 45, 49 a 56 SFEU, jakož i článek 6 směrnice 2012/13 vykládány v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, podle které se osobě s bydlištěm v jiném členském státě uloží trestní sankce, pokud neplní příkaz, kterým jí byl uložen zákaz řízení, ode dne kdy tento příkaz nabyl právní moci, i když lhůta dvou týdnů pro podání odporu proti tomuto příkazu začíná běžet od doručení uvedeného příkazu nikoli dotčené osobě, ale jejímu zmocněnci, a dotčená osoba nevěděla o existenci takového příkazu k datu, kdy porušila zákaz řízení, který z tohoto příkazu vyplýval.
- 36 Úvodem je třeba zaprvé uvést, že Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (okresní soud v Garmisch-Partenkirchenu) uložil UY dočasný zákaz řízení trestním příkazem přijatým podle § 407 StPO.
- 37 Jak již měl Soudní dvůr příležitost uvést, řízení vedoucí k vydání takového trestního příkazu je zjednodušené a nezahrnuje ústní jednání nebo kontradiktorní projednání věci. Trestní příkaz, který vydává soud na návrh státního zástupce za méně závažné trestné činy, představuje dočasné rozhodnutí. Podle § 410 StPO nabývá trestní příkaz právní moci po uplynutí lhůty dvou týdnů od jeho doručení, případně zmocněncům dotčené osoby, ledaže tato osoba podá proti uvedenému příkazu odpor před uplynutím této lhůty (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. října 2015, Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, bod 20).
- 38 V konkrétním případě, kdy dotčená osoba nemá bydliště ani trvalý pobyt na německém území, může být této osobě na základě § 132 odst. 1 StPO nařízeno, aby určila zmocněnce, jemuž bude příkaz, který se jí týká, doručen, přičemž tímto doručením počíná běžet lhůta pro podání odporu.
- 39 Podle § 44 odst. 2 StGB nabývá zákaz řízení uložený takovým příkazem účinnosti ke dni, kdy se stane tento příkaz pravomocným.
- 40 Zadruhé je třeba uvést, že se věc v původním řízení týká nového trestního stíhání zahájeného proti UY za řízení bez řidičského oprávnění z nedbalosti. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že objektivní stránka tohoto trestného činu spočívá v nedodržení zákazu řízení vydaného příkazem, který nabyl právní moci, a že jeho subjektivní stránka se vyznačuje nedbalostí dotčené osoby.
- 41 Pokud jde v projednávané věci nejprve o objektivní stránku trestného činu, v souvislosti s nímž je UY před předkládajícím soudem stíhán, posledně uvedený soud uvádí, že dotčená osoba byla na německém území zadržena při řízení nákladního automobilu dne 14. prosince 2017, tedy poté, co první

rozhodnutí o jejím odsouzení, které vydal Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (okresní soud v Garmisch-Partenkirchenu), nabylo právní moci, jelikož UY nepodal proti tomuto trestnímu příkazu odpor ve lhůtě dvou týdnů od okamžiku, kdy byl tento příkaz doručen jeho zmocněnci.

- 42 Předkládající soud dále upřesňuje, pokud jde o subjektivní stránku trestného činu, v souvislosti s nímž je UY před ním stíhán, že zmocněnec UY, zaměstnanec Amtsgericht Garmisch-Partenkirchen (okresní soud v Garmisch-Partenkirchenu), poslal trestní příkaz týkající se dotčené osoby obyčejnou poštovní zásilkou na její známou adresu v Polsku. Vzhledem k tomu, že předkládající soud má za to, že nelze prokázat, že tento dopis UY skutečně došel, vychází z předpokladu, že se dotčený o uvedeném trestním příkazu skutečně dozvěděl až poté, co byl policií zadržen dne 14. prosince 2017.
- 43 S ohledem na tato upřesnění je třeba na prvním místě zkoumat, zda článek 6 směrnice 2012/13 brání tomu, aby lhůta dvou týdnů pro podání odporu proti takovému trestnímu příkazu, jako je trestní příkaz dotčený ve věci v původním řízení, začala běžet ode dne jeho doručení zmocněnci osoby, proti které je tento příkaz vydán.
- 44 V tomto ohledu je třeba zaprvé zdůraznit, že tento článek 6 stanoví zvláštní pravidla týkající se práva každého podezřelého nebo obviněného, aby mu byly poskytnuty informace o trestném činu, z jehož spáchání je podezírán nebo obviněn, a to neprodleně a v tak podrobné formě, aby byl zajištěn spravedlivý proces a účinný výkon práva na obhajobu. Odstavec 3 uvedeného tohoto článku dále stanoví, že členské státy zajistí, aby nejpozději při předložení obžaloby soudu, byly poskytnuty podrobné informace o obvinění.
- 45 Je pravda, že z důvodu povšechné a zjednodušené povahy řízení, v němž byl vydán trestní příkaz dotčený ve věci v původním řízení, dojde k doručení takového příkazu až poté, co se soud vysloví k opodstatněnosti obvinění.
- 46 Soudní dvůr však uvedl, že v rámci příkazu této povahy soud rozhoduje pouze dočasně a že doručení tohoto příkazu je pro obviněného první příležitostí být informován o obvinění, které je proti němu vzneseno, což je potvrzeno skutečností, že tato osoba je oprávněna podat nikoli opravný prostředek proti tomuto příkazu k jinému soudu, ale odpor, který jí umožní zahájit před tímž soudem řádné kontradiktorní řízení, v jehož rámci může plně uplatňovat své právo na obhajobu, než se tento soud znovu vysloví k opodstatněnosti obvinění, které bylo proti této osobě vzneseno (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. října 2015, Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, bod 60).
- 47 V důsledku toho musí být doručení takového příkazu podle článku 6 směrnice 2012/13 považováno za formu sdělení obvinění vzneseného proti dotčené osobě, takže musí splňovat požadavky stanovené v tomto článku (rozsudek ze dne 15. října 2015, Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, bod 61).
- 48 Z druhé Soudní dvůr rovněž konstatoval, že směrnice 2012/13 neupravuje otázku podmínek, za nichž mají být dotčené osobě sdělovány informace o obvinění, stanovené v článku 6 této směrnice, a že posledně uvedený článek tedy v zásadě nebrání tomu, aby byl obviněný, který nemá bydliště v dotčeném členském státě, v rámci trestního řízení povinen určit zmocněnce pro účely doručení takového příkazu, jako je příkaz dotčený v původním řízení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. října 2015, Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, body 62 a 68).
- 49 Z judikatury Soudního dvora však rovněž vyplývá, že podmínky pro poskytování informací o obvinění, stanovené právem členských států, nemohou ohrozit cíl stanovený zejména v článku 6 směrnice 2012/13 spočívající, jak rovněž vyplývá z bodu 27 odůvodnění uvedené směrnice, v tom, aby bylo podezřelému nebo obviněnému z trestného činu umožněno připravit si svou obhajobu a aby byl zajištěn spravedlivý proces (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. října 2015, Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, bod 63, jakož i ze dne 22. března 2017, Tranca a další, C-124/16, C-188/16 a C-213/16, EU:C:2017:228, bod 38).

- 50 Takový cíl, stejně jako nutnost zabránit jakékoli diskriminaci mezi obviněnými, kteří mají bydliště v oblasti působnosti dotčeného vnitrostátního práva na straně jedné, a obviněnými, jejichž bydliště do této oblasti působnosti nespadá na straně druhé, kteří jsou jako jediní povinni určit zmocněnce pro účely doručování soudních rozhodnutí, vyžadují, aby obviněný měl k dispozici celou dvoutýdenní lhůtu, přiznanou vnitrostátním právem, pro podání odporu proti takovému příkazu, jako je příkaz dotčený v původním řízení (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 15. října 2015, Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, bod 65, jakož i ze dne 22. března 2017, Tranca a další, C-124/16, C-188/16 a C-213/16, EU:C:2017:228, bod 40).
- 51 Od okamžiku, kdy se obviněný skutečně dozví o takovém příkazu, musí se tak nacházet v co největším možném rozsahu ve stejném postavení, jako by mu byl uvedený příkaz osobně doručen, a zejména musí mít možnost využít celou lhůtu pro podání odporu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. března 2017, Tranca a další, C-124/16, C-188/16 a C-213/16, EU:C:2017:228, bod 47).
- 52 Ačkoli je v tomto ohledu pravda, že takový příkaz, jako je příkaz dotčený ve věci v původním řízení, se stává pravomocným, pokud obviněný proti němu nepodá odpor ve lhůtě dvou týdnů od doručení tohoto příkazu jeho zmocněnci, a nikoli od okamžiku, kdy se obviněný o uvedeném příkazu skutečně dozvěděl, nicméně platí, jak uvádí předkládající soud, že § 44 a § 45 StPO stanoví řízení o obnovení původního stavu, které umožňuje zrušit pravomocnost trestního příkazu a podat proti tomuto příkazu odpor i přes uplynutí původní lhůty pro podání odporu.
- 53 Za těchto podmínek je třeba zatřetí zkoumat, zda řízení o obnovení původního stavu stanovené vnitrostátním právem a podmínky, kterými toto právo podmiňuje využití tohoto řízení, jsou v souladu s požadavky stanovenými v článku 6 směrnice 2012/13, a zejména zda umožňují dotčené osobě ve skutečnosti využít dvoutýdenní lhůty pro podání odporu proti trestnímu příkazu, který byl vůči ní vydán, a to od okamžiku, kdy se o něm skutečně dozvěděla.
- 54 V tomto ohledu je třeba nejprve zdůraznit, že s ohledem na informace uvedené v předkládacím rozhodnutí a na jednání před Soudním dvorem není vyloučeno, že v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, příslušné vnitrostátní právo ukládá obviněnému povinnost podat odpor proti trestnímu příkazu ve lhůtě jednoho týdne od okamžiku, kdy se o uvedeném příkazu skutečně dozvěděl. Zdá se totiž, že § 45 StPO může být vykládán v tom smyslu, že odpor musí být podán ve lhůtě jednoho týdne, kterou toto ustanovení stanoví pro podání návrhu na obnovení původního stavu.
- 55 Taková povinnost, pokud by byla skutečně potvrzena, by byla v rozporu s článkem 6 směrnice 2012/13, neboť by vedla k polovičnímu zkrácení lhůty pro podání odporu, kterou je třeba v souladu s tím, co bylo uvedeno v bodech 50 a 51 tohoto rozsudku, přiznat obviněnému od okamžiku, kdy se skutečně dozvěděl o trestním příkazu vůči své osobě.
- 56 Dále je třeba uvést, že podle předkládajícího soudu může obviněný podat návrh na obnovu původního stavu pouze tehdy, pokud může prokázat, že se u svého zmocněnce co nejdříve informoval o existenci příkazu, který se ho týká.
- 57 Taková povinnost je přitom rovněž neslučitelná s požadavky vyplývajícími z článku 6 směrnice 2012/13. Jak totiž v podstatě uvedl generální advokát v bodě 61 svého stanoviska, jak ze znění tohoto ustanovení, tak z jeho obecné systematiky a účelu sledovaného uvedenou směrnicí vyplývá, že je na orgánech členských států, aby informovaly obviněné osoby o skutečnostech, které jsou jim vytýkány, a že od těchto osob nelze očekávat, že se co nejdříve budou informovat o případném vývoji trestního řízení, které se jich týká.
- 58 Konečně předkládající soud tvrdí, že návrh na obnovení původního stavu nemá odkladný účinek.

- 59 Z ustanovení § 44 odst. 2 StGB podle všeho vyplývá, že dokud neuplynula lhůta pro podání odporu, zákaz řízení, se kterým je spojen takový příkaz, jako je příkaz dotčený ve věci v původním řízení, nemá žádný účinek, což však musí ověřit předkládající soud; z toho, co bylo uvedeno v bodě 51 tohoto rozsudku, přitom vyplývá, že článek 6 směrnice 2012/13 stanoví, že tento zákaz řízení musí být rovněž pozastaven během lhůty dvou týdnů od okamžiku, kdy se dotčená osoba skutečně dozvěděla o příkazu, kterým se odsuzuje, a během které musí být tato osoba schopna proti uvedenému příkazu podat odpor.
- 60 Z toho vyplývá, že článek 6 směrnice 2012/13 nebrání právní úpravě členského státu, podle které lhůta dvou týdnů pro podání odporu proti takovému příkazu, jako je příkaz dotčený ve věci v původním řízení, počíná běžet od jeho doručení zmocněnci osoby, vůči níž byl tento příkaz vydán, a to za předpokladu, že jakmile se o něm tato osoba dozví, má ve skutečnosti lhůtu dvou týdnů na podání odporu proti tomuto příkazu, případně po nebo v rámci řízení o obnovení původního stavu, aniž musí prokazovat, že podnikla nezbytné kroky k tomu, aby se co nejdříve informovala u svého zmocněnce o existenci uvedeného příkazu, a že jeho účinky budou během této lhůty pozastaveny.
- 61 Na druhém místě je třeba zkoumat, zda článek 6 směrnice 2012/13 brání tomu, aby osoba mohla být odsouzena v trestním řízení za porušení zákazu řízení v den, kdy příkaz ukládající takový zákaz již nabyl právní moci, pokud uvedená osoba v té době o existenci takového příkazu nevěděla.
- 62 V tomto ohledu je třeba zaprvé připomenout, že cílem práva zakotveného v článku 6 směrnice 2012/13 je zajistit účinný výkon práva obviněných nebo stíhaných na obhajobu. Užitečný účinek tohoto práva by tedy byl vážně ohrožen, kdyby bylo možné se opřít o takový trestní příkaz, jako je trestní příkaz dotčený ve věci v původním řízení, za účelem konstatování spáchání nového trestného činu toutéž osobou v okamžiku, kdy vzhledem k tomu, že tato osoba nebyla informována o prvním trestním stíhání vedeném proti ní, nemohla zpochybnit opodstatněnost tohoto obvinění.
- 63 Z toho vyplývá, že uvedený článek 6 brání tomu, aby nedodržení povinnosti vyplývající z takového příkazu, jako je příkaz dotčený ve věci v původním řízení, mohlo být v trestním řízení vytýkáno určité osobě, i když jí tento příkaz nebyl oznámen v souladu s požadavky stanovenými v tomto ustanovení a případně nemohla podle právních prostředků stanovených právem dotyčného členského státu a při dodržení unijního práva zpochybnit skutečnosti, které jsou jí vytýkány v uvedeném příkazu.
- 64 Jak bylo přitom zdůrazněno v bodě 57 tohoto rozsudku, bylo by v rozporu s tímž článkem 6 požadovat, aby se dotčená osoba snažila podniknout nezbytné kroky u svého zmocněnce, aby se ujistila, že jí její zmocněnec řádně oznámil trestní příkaz, který se jí týká.
- 65 Článek 6 směrnice 2012/13 tedy musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby byla určitá osoba odsouzena za porušení takového příkazu, jako je příkaz dotčený ve věci v původním řízení, ke dni, kdy nelze prokázat, že se příslušné vnitrostátní orgány snažily o to, aby ji skutečně seznámily s obsahem uvedeného příkazu.
- 66 Tento výklad článku 6 směrnice 2012/13 platí rovněž tehdy, když trestní příkaz nabyl právní moci v okamžiku, kdy se má za to, že jej osoba, vůči níž byl vydán, porušila, a to i tehdy, když tato osoba od okamžiku, kdy se dozvěděla o tomto příkazu, nepodala návrh na zahájení řízení o obnovení původního stavu za účelem zrušení pravomocnosti uvedeného příkazu.
- 67 Takovým výkladem totiž není dotčeno dodržení zásady překážky věci pravomocně rozsouzené. V tomto ohledu stačí uvést, že pravomocnost, která se váže k odsouzení osoby k zákazu řízení, není narušena pouze z toho důvodu, že nedodržení tohoto zákazu uvedenou osobou nutně nevede k uložení nové trestní sankce.

- 68 Zadruhé je třeba zdůraznit, že zásada přednosti unijního práva, která zakotvuje nadřazenost unijního práva nad právem členských států, ukládá všem orgánům členských států povinnost zajišťovat plný účinek jednotlivých unijních norem, přičemž právo členských států nemůže narušovat účinek přiznaný těmto jednotlivým normám na území uvedených států [v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 24. června 2019, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, body 53 a 54, jakož i ze dne 19. listopadu 2019, *A. K. a další* (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, body 157 a 158].
- 69 V tomto ohledu je třeba zejména připomenout, že zásada konformního výkladu vnitrostátního práva, podle níž je vnitrostátní soud povinen vykládat vnitrostátní právo v co možná největším rozsahu v souladu s požadavky unijního práva, je inherentní systému Smluv v tom, že umožňuje, aby vnitrostátní soud v rámci svých pravomocí zajistil plnou účinnost unijního práva při rozhodování sporu, který mu byl předložen. Mimoto každému vnitrostátnímu soudu přísluší, aby jakožto orgán členského státu v rámci svých pravomocí upustil v rámci sporu, který mu byl předložen, od použití jakéhokoli vnitrostátního ustanovení odporujícího ustanovení unijního práva, které má přímý účinek [rozsudky ze dne 24. června 2019, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, body 55 a 61, jakož i ze dne 19. listopadu 2019, *A. K. a další* (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, body 159 a 161].
- 70 Zatřetí je třeba uvést, jak v podstatě uvádí body 14 a 41 odůvodnění směrnice 2012/13, že tato směrnice vychází z práv zakotvených mimo jiné v čl. 47 Listiny základních práv (dále jen „Listina“) a usiluje o podporu těchto práv (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. června 2018, *Kolev a další*, C-612/15, EU:C:2018:392, bod 88).
- 71 Konkrétně, jak bylo zdůrazněno v bodě 49 tohoto rozsudku, cílem článku 6 uvedené směrnice je zajistit účinný výkon práva na obhajobu, jakož i spravedlivý proces. Takové ustanovení tak výslovně zakotvuje aspekt práva na účinnou právní ochranu zakotveného v článku 47 Listiny.
- 72 Z toho vyplývá, že podobně jako článek 47 Listiny, který je sám o sobě dostačující a nemusí být upřesněn ustanoveními unijního nebo vnitrostátního práva k tomu, aby bylo jednotlivcům přiznáno právo uplatnitelné jako takové, musí být článek 6 směrnice 2012/13 považován za ustanovení s přímým účinkem [obdobně viz rozsudek ze dne 19. listopadu 2019, *A. K. a další* (Nezávislost kárného kolegia Nejvyššího soudu), C-585/18, C-624/18 a C-625/18, EU:C:2019:982, body 162 a 163].
- 73 Je tedy věcí předkládajícího soudu, aby v rámci svých pravomocí přijal všechna opatření nezbytná k zajištění plného účinku tohoto článku 6.
- 74 Jak bylo přitom zdůrazněno v bodech 62 a 63 tohoto rozsudku, užitečný účinek článku 6 směrnice 2012/13 by byl vážně ohrožen, kdyby osobě byl uložen trest z důvodu, že porušila takový zákaz vydaný trestním příkazem, jako je zákaz dotčený ve věci v původním řízení, který jí nebyl oznámen při dodržení požadavků stanovených v tomto článku.
- 75 Za takových okolností přísluší předkládajícímu soudu, aby v rámci svých pravomocí vyložil své vnitrostátní právo v co největším možném rozsahu tak, aby zachoval užitečný účinek článku 6 směrnice 2012/13, a pokud to není možné, nepoužil žádné vnitrostátní ustanovení, které by s ním bylo v rozporu.
- 76 Je třeba dodat, že německá vláda před Soudním dvorem tvrdila, že je možné přijmout výklad vnitrostátního práva v souladu s požadavky článku 6 směrnice 2012/13, pokud jde o povinnost řádné péče příslušející obviněnému, který nemá bydliště v tuzemsku, což však přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

77 Z výše uvedeného vyplývá, že článek 6 směrnice 2012/13 musí být vykládán v tomto smyslu, že:

- nebrání právní úpravě členského státu, podle které lhůta dvou týdnů pro podání odporu proti příkazu, kterým byl určité osobě uložen zákaz řízení, počíná běžet od jeho doručení zmocněnci této osoby, a to za předpokladu, že jakmile se o něm uvedená osoba dozví, má ve skutečnosti lhůtu dvou týdnů na podání odporu proti tomuto příkazu, případně po nebo v rámci řízení o obnovení původního stavu, aniž musí prokazovat, že podnikla nezbytné kroky k tomu, aby se co nejdříve informovala u svého zmocněnce o existenci uvedeného příkazu, a že jeho účinky budou během této lhůty pozastaveny,
- brání právní úpravě členského státu, podle které se osobě s bydlištěm v jiném členském státě uloží trestní sankce, pokud neplní příkaz, kterým jí byl uložen zákaz řízení, ode dne kdy tento příkaz nabyl právní moci, i když tato osoba nevěděla o existenci takového příkazu k datu, kdy porušila zákaz řízení, který z tohoto příkazu vyplýval.

78 S ohledem na výše uvedené úvahy není na místě zkoumat, zda ostatní ustanovení unijního práva uváděná předkládajícím soudem brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava dotčená ve věci v původním řízení.

K nákladům řízení

79 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

Článek 6 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/13/EU ze dne 22. května 2012 o právu na informace v trestním řízení musí být vykládán v tom smyslu:

- že nebrání právní úpravě členského státu, podle které lhůta dvou týdnů pro podání odporu proti příkazu, kterým byl určité osobě uložen zákaz řízení, počíná běžet od jeho doručení zmocněnci této osoby, a to za předpokladu, že jakmile se o něm uvedená osoba dozví, má ve skutečnosti lhůtu dvou týdnů na podání odporu proti tomuto příkazu, případně po nebo v rámci řízení o obnovení původního stavu, aniž musí prokazovat, že podnikla nezbytné kroky k tomu, aby se co nejdříve informovala u svého zmocněnce o existenci uvedeného příkazu, a že jeho účinky budou během této lhůty pozastaveny a
- že brání právní úpravě členského státu, podle které se osobě s bydlištěm v jiném členském státě uloží trestní sankce, pokud neplní příkaz, kterým jí byl uložen zákaz řízení, ode dne kdy tento příkaz nabyl právní moci, i když tato osoba nevěděla o existenci takového příkazu k datu, kdy porušila zákaz řízení, který z tohoto příkazu vyplýval.

Podpisy.